

Perusopetuksen yleisten tavoitteiden ja tuntijaon uudistamistyöryhmälle

Aikuisten perusopetuksen tuntijako

Iltakoulujen liitto ry (IKLO) ja sen jäsenyhteisöt Iltakoulujen rehtoriyhdistys ry (IRY) ja Iltakoulujen opettajien yhdistys ry (IOY) esittävät aikuisten perusopetuksen tuntijaoksi seuraavaa.

Suurin osa aikuisten perusopetuksen oppimäärää aikuislukioissa suorittavista opiskelijoista on vieraskielisiä. Heidän koulutustaustansa vaihtelee luku- ja kirjoitustaidottomuudesta peruskoulua omassa maassaan käyneisiin. Vähemmistön muodostavat perusopetuksen kesken jättäneet valtaväestöön kuuluvat aikuiset kuten romanit ja vangit. Varsin kirjavan opiskelijajoukon takia tuntijaon tulee olla joustava ja väljä, sillä vain harva aikuislukio pystyy toistaiseksi tarjoamaan peruskoulun kursseja puhumattakaan koko peruskoulun oppimäärää. Käytössä oleva 20 vuotta vanha tuntijako ei vastaa nykyisten perusopetuksen oppimäärää suorittavien aikuisten tarpeita.

Nykyisestä tuntijaosta ehdotamme säilytettäväksi seuraavaa:

1. Pidämme hyvänä **44 kurssin minimikokonaisuutta**.
Mainittu kurssimäärä voidaan suorittaa 2 - 3 vuodessa. Se ei kuitenkaan sisällä aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen aikana mahdollisesti opiskeltavia kursseja.
2. Pidämme **kurssimuotoisuutta** perusteltuna, koska opettajien virat, palkkaus ja aikuislukion opetusjärjestelyt pohjautuvat kurssiyksikköön.
3. 44 kurssin rakenteeksi esitämme eurooppalaisen viitekehityksen mukaisen elinikäisen oppimisen **avaintaitoihin** perustuvia kokonaisuuksia:
 - 1) viestintä suomen/ruotsin kielellä ja tietoyhteiskuntataidot
 - 2) viestintä vieraalla kielellä ja monikulttuurisuustaidot
 - 3) matematiikka ja luonnontieteellinen ajattelu
 - 4) yhteiskunnallinen osaaminen ja kestävä elämäntapa

Oheisessa taulukossa on esitelty avaintaitokokonaisuudet ja niihin liittyvät mahdolliset pakolliset oppiaineet sekä minimikurssimäärät. Avaintaitokokonaisuudet mahdollistavat ja edistävät oppiaineiden integraatiota. Lisäksi avaintaitoajattelu on kytköksissä aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opetussuunnitelmaan. **Väljä tuntijako** puolestaan antaa pienellekin koululle mahdollisuuden tarjota kursseja omien resurssiensa ja opettajavoimiensa mukaan. Opiskelijalle se antaa mahdollisuuden keskittyä tiettyyn avaintaitokokonaisuuteen.

Arviointi tapahtuu kokonaisuuksista huolimatta oppivelvollisten tuntijaon mukaisten oppiaineiden kursseina. Näin säilyy todistusten vertailtavuus eikä uusi tuntijako aiheuta ongelmia esimerkiksi yhteishaussa.

Tuntijako taulukon muodossa:

Avaintaitokokonaisuus	oppiaineita	minimikurssimäärä
1. viestintä suomen/ruotsin kielellä ja tietoyhteiskuntataidot	kotimaiset kielet, tieto- ja viestintäteknikka	8-
2. viestintä vieraalla kielellä ja monikulttuurisuustaidot	vieras kieli, maahanmuuttajan oma äidinkieli	8-
3. matematiikka ja luonnontieteellinen ajattelu	matematiikka, fysiikka, kemia	8-
4. yhteiskunnallinen osaaminen ja kestävä elämäntapa	historia, yhteiskuntaoppi, biologia, maantieto, etiikka	5-
muita soveltuvia oppiaineita (valinnaisia)	esim. psykologia, taito- ja taideaineita, opintojen ohjaus, terveystieto	-8
		Min.44, joista pakollisia 29*

*29 pakollista + (max) 8 valinnaista = 37, joten 7 kurssia on otettava lisää avaintaitokokonaisuuksista.

Perusteluja avaintaitokokoisuuksiin:

Viestintä suomen ja ruotsin kielellä ja tietoyhteiskuntataidot (minimi 8 kurssia)

Suurin osa peruskoulua suorittavista aikuisista on nyt ja tulevaisuudessa vieraskielisiä. On tärkeää, että vieraskielinen oppii yhden kotimaisen kielen eli opetuskielen kunnolla. Nykyinen järjestelmä antaa mahdollisuuden vapautuksen kautta jättää toinen kotimainen kieli pois, mutta aikuisten kohdalla tulee suosia valinnaisuuden kautta tapahtuvaa opiskelua. Siksi ehdotamme, että vieraskielisille toisen kotimaisen kielen valinta on vapaaehtoista. Kahden kotimaisen kielen opiskelu syö voimavaroja erityisesti vieraskielisiltä opiskelijoilta, joita aikuisten perusopetuksessa on noin 70 % opiskelijoista.

Lisäksi ehdotamme, että oppiaineen nimi on yksinkertaisesti suomen/ruotsin kieli ja tietoyhteiskuntataidot. Opetussuunnitelman perusteissa ja kurssisisällöissä voidaan painottaa kirjallisuutta, mediataitoja, viestintätaitoja ym.

Tieto- ja viestintäteknikkaa harjoitetaan kaikessa opiskelussa, mutta perustaidot sekä tiedon hakuun ja kriittiseen arviointiin liittyvä osaaminen hankitaan tai niiden osaaminen varmistetaan parhaiten suomen/ruotsin kielen opetuksen yhteydessä, jossa niitä voidaan harjoitella ja soveltaa monipuolisesti.

Viestintä vieraalla kielellä ja monikulttuurisuustaidot (minimi 8 kurssia)

On todennäköistä, että vieras kieli on englannin kieli. On otettava huomioon, että maahanmuuttaja joutuu opiskelemaan vierasta kieltä suomen/ruotsin kielen kautta. Toisen kotimaisen kielen opiskelun sijaan maahanmuuttajan oman äidinkielen osaamista tulee vahvistaa, joten vieraaksi kieleksi tulisi voida lukea myös maahanmuuttajan oma äidinkieli. Tällainen järjestely tukisi osaltaan kielitaitovarannon monipuolistamista. Kulttuurienvälisen ymmärtämyksen lisäämiseen vieraskielisten opetuksen integrointi valtaväestön opetuksen kanssa antaa monia mahdollisuuksia.

Matematiikka ja luonnontieteellinen ajattelu (minimi 8 kurssia)

Matematiikan ja luonnontieteellisen ajattelun avaintaidot edistävät tutkivaa ja faktoihin perustuvaa oppimista, talous- ja kuluttajataitoja sekä teknisten tietojen ja menetelmien soveltamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen ja kestävä elämäntapa (minimi 5 kurssia)

Kohderyhmä huomioon ottaen eri uskontokuntia on paljon. Siksi uskonnon tilalle ehdotamme uutta etiikkanimistä oppiainetta, joka pohtii yhteistä arvopohjaa, yhteisiä normeja ja sääntöjä. On tärkeää, että eri kieli-, kulttuuri- ja uskontotaustoista tulevat opiskelijat saavat – tai ehkä joutuvat – keskustelemaan yhdessä hyvän elämän ja yhteiskunnan peruskysymyksistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen on kohderyhmää ajatellen useimmiten kotoutumista: on tunnettava suomalaista lainsäädäntöä, järjestöjen toimintaa, julkisia palveluita, yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistumismahdollisuuksia ja työelämää. Tarvitaan monipuolisia kansalaistaitoja. Myös kestävä elämäntavan arkikäytäntöjen osaaminen ja niiden taustalla olevan ajattelun tuntemus ovat olennaisia nykyajan kansalaistaitoja. Kaikki nämä taidot edistävät oman elämän hallintaa ja yhteiskuntaan integroitumista.

Muita soveltavia aineita (enintään 8 kurssia)

Väljä tuntijako antaa opiskelijalle koulukohtaisesti mahdollisuuden täydentää kurssikertymää omasta aikuislukioista tai muista oppilaitoksista. Kurssit voidaan arvioida samoin kriteerein kuin oppivelvollisten opetuksessa.

Helsingissä 25.2.2010

Erja Vihervaara
IKLOn pj.

Ilppo Salonen
Iryn pj.

Paula Siven
IOYn pj.